

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΝΔΗΜΙΑ COVID-19: Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

**Σταυρούλα Κουρή¹, Αλέξανδρος Ηλιάκης¹, Παναγιώτα Δεδετζή² Χαρά Μπρίντζη³,
Κάτια Κρασιώτου⁴, Ελένη Α. Θανοπούλου⁵, Ανθή Κατσιρίκου⁶, Σταμάτης Καλλίγερος⁷,
Νεκταρία Δεσποτοπούλου⁸**

¹Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

²Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη

³Ίδρυμα Ευγενίδου

⁴Ναυτικό Μουσείο Ελλάδος

⁵Πανεπιστήμιο Αιγαίου

⁶Πανεπιστήμιο Πειραιώς

⁷Σχολή Ναυτικών Δοκίμων

⁸Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού (Πολεμικό Ναυτικό)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εισήγηση αποτελεί καταγραφή των εμπειριών του δικτύου από την περίοδο του εγκλεισμού για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19. Ο ιός SARS – COV 2 παρουσιάζει μοναδικές προκλήσεις για όλους ανεξαρτήτου τομέα. Λαμβάνοντας υπόψη τη γρήγορη εξάπλωση του ιού, οι βιβλιοθήκες κλήθηκαν από την πρώτη στιγμή να επαναπροσδιορίσουν το ρόλο και τις υπηρεσίες τους και να ανταποκριθούν όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά στη διαχείριση της κρίσης. Κάθε βιβλιοθήκη έχει δημιουργήσει ή οφείλει να δημιουργήσει ένα σχέδιο διαχείρισης πριν από μια κρίση, και σε περίπτωση που αυτή εμφανιστεί, να εξετάσει, εάν το σχέδιο συνέβαλε αποδοτικά ή όχι στην αντιμετώπισή της. Ένα τέτοιο σχέδιο διαχείρισης κρίσης πρέπει να περιλαμβάνει προβλέψεις για ζητήματα ζωτικής σημασίας, όπως τον επαναπροσδιορισμό του ρόλου του προσωπικού της βιβλιοθήκης και την υιοθέτηση και παροχή εναλλακτικών πρακτικών, υπηρεσιών και πηγών πληροφόρησης στους χρήστες. Η συνεργασία του Δικτύου και η διαχείριση κοινής πολιτικής για την αντιμετώπιση του προβλήματος κρίνεται απαραίτητη. Παρόμοιες κρίσεις θέτουν αιφνιδιαστικά προβλήματα διαχείρισης, που απαιτούν σωστή λήψη αποφάσεων. Συνεπώς, ένα σχέδιο πρόληψης και διαχείρισης εξασφαλίζει ομαλή και ασφαλή λειτουργία των βιβλιοθηκών στον απόηχο της κρίσης.

Η διερεύνηση που πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίου, συζητήσεων και ανταλλαγής ιδεών, αφορά στις εμπειρίες των βιβλιοθηκών που συμμετέχουν στο Δίκτυο Ναυτιλιακών Βιβλιοθηκών. Συγκεκριμένα, εξετάστηκε ο αντίκτυπος της πανδημίας στις βιβλιοθήκες του Δικτύου, η ετοιμότητα, η ευελιξία και η προσαρμοστικότητα των βιβλιοθηκών στις νέες συνθήκες, αλλά και η δυνατότητά τους να αναπτύξουν νέες υπηρεσίες και προγράμματα ελκυστικά για τη συνέχιση της λειτουργίας τους εν μέσω της πανδημίας. Επιπλέον, ερευνήθηκε κατά πόσο ήταν εφικτή η αξιοποίηση των υπαρχόντων ηλεκτρονικών μέσων και τεχνολογικών δυνατοτήτων που εξυπηρετούν την εξ' αποστάσεως λειτουργία μιας βιβλιοθήκης, αλλά και η ικανοποίηση του κοινού που εξυπηρετούν.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου διαφαίνεται, ότι σε σύντομο χρονικό διάστημα οι βιβλιοθήκες – μέλη του Δικτύου οργάνωσαν και λειτούργησαν υφιστάμενες και νέες υπηρεσίες, όπως την εξ' αποστάσεως πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων, την εξυπηρέτηση μέσω email ή τηλεφωνικής επικοινωνίας, την ανάρτηση μαθημάτων Πληροφοριακής Παιδείας, τη διαδικτυακή εκπαίδευση, την υποστήριξη της ερευνητικής διαδικασίας, τον περιορισμένο δανεισμό κατόπιν αιτήματος, τον διαδανεισμό και την πρόσβαση σε αξιόπιστες ηλεκτρονικές πηγές σχετικά με την πανδημία Covid-19. Το βασικότερο χαρακτηριστικό της εργασίας είναι η καταγραφή απόψεων και ιδεών σχετικά με τη σημασία του Δικτύου, των τρόπων συνεργασίας μεταξύ των μελών και να εντοπιστούν σημεία σύγκλισης, ούτως ώστε να μπορεί να διαμορφωθεί ένα σχέδιο πρόληψης, κατά το οποίο κάθε μέλος να αναλαμβάνει μια ευθύνη - ρόλο, ώστε να επιτευχθούν κοινοί στόχοι προς όφελος του συνόλου των χρηστών.

Λέξεις-κλειδιά: Πανδημία COVID-19, Δίκτυο Ναυτιλιακών Βιβλιοθηκών, Διαχείριση Κρίσεων, Ρόλοι βιβλιοθηκών, Συνεργασία βιβλιοθηκών, Πανδημία και βιβλιοθήκες, Προσαρμοστικότητα βιβλιοθηκών.

1. Εισαγωγή

Η εμφάνιση της πανδημίας του COVID-19 και η επίπτωση των μέτρων που επιβλήθηκαν σε τοπικό, εθνικό, διασυνοριακό αλλά και παγκόσμιο επίπεδο έχουν ήδη συντελέσει στην εμφάνιση ενός αξιόλογου όγκου δημοσιευμένων ερευνητικών εργασιών σε θέματα λειτουργίας βιβλιοθηκών¹. Η ταχύτητα με την οποία οι εργασίες αυτές έφθασαν στο στάδιο της δημοσίευσης καταδεικνύει τη συνειδητοποίηση της ανάγκης καταγραφής εμπειριών από σειρά οργανισμών, στις οποίες οι βιβλιοθήκες είναι ο κεντρικός ή κύριος λόγος ύπαρξής τους.

Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και η παρούσα εισήγηση, άξονα της οποίας αποτελεί η συλλογική καταγραφή των εμπειριών του θεματικού δικτύου «Δίκτυο Ναυτιλιακών Βιβλιοθηκών» (ΔΙ.NAY.BI) με τελικό σκοπό τη διατύπωση προτάσεων σχετικά με τη δημιουργία ενός κοινού σχεδίου πρόληψης στο πλαίσιο του οποίου, οι βιβλιοθήκες – μέλη του δικτύου θα είναι σε θέση να εκμεταλλευθούν τη δικτύωσή τους επ' ωφελεία των χρηστών και των οργανισμών στους οποίους αυτές ανήκουν.

Στο δεύτερο μέρος γίνεται ανασκόπηση κλασικής και επίκαιρης βιβλιογραφίας, καθώς και εννοιών που σχετίζονται με τη διαχείριση κρίσεων γενικά αλλά και ειδικότερα με τη διαχείριση της πανδημίας από βιβλιοθήκες διεθνώς. Το τρίτο μέρος παραπέμπει στο ιστορικό του ΔΙ.NAY.BI., τον ρόλο του και την πολιτική συνεργασίας των μελών του. Στο τέταρτο μέρος αναλύονται τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου που συμπληρώθηκε από τα μέλη

---

¹ Μια ταχεία αναζήτηση βιβλιογραφικών πηγών στο πρόγραμμα περιήγησης Google με όρους COVID και τον αρκετά περιοριστικό "Library use" απέδωσε στην αρχή του Νοεμβρίου 2020, άνω των 300 εργασιών άλλων σε στάδιο εγκεκριμένης προδημοσίευσης και άλλες ήδη δημοσιευμένες, γεγονός που καταδεικνύει το επαγγελματικό και ερευνητικό ενδιαφέρον για το θέμα διεθνώς καθώς στην ημερομηνία αυτή είχαν μεσολάβησει λιγότερα από τρία τρίμηνα από την επιβολή περιοριστικών μέτρων λόγω της πανδημίας.

του δικτύου, με σκοπό την αναζήτηση συνεργειών μέσω ενός κοινού σχεδίου διαχείρισης κινδύνων. Στο πέμπτο και τελευταίο μέρος παρατίθενται τα συμπεράσματα από την ανάλυση του ερωτηματολογίου και τη δημιουργική ανταλλαγή απόψεων επ' αυτών, μεταξύ των μελών του δικτύου.

2. Πανδημία COVID-19: διαχείριση κρίσεων στη διαδικτυακή εποχή

Η πανδημία COVID-19 αποτέλεσε έναυσμα για την αναθεώρηση και βελτίωση αλλά ακόμα, και για τη δημιουργία νέων σχεδίων διαχείρισης κρίσης σε παγκόσμιο επίπεδο. Ειδικότερα, την άνοιξη - στην περίοδο του καθολικού εγκλεισμού (lockdown) – εντάχθηκαν στα μέτρα όχι μόνο το σύνολο των χώρων που παραδοσιακά θεωρούνται δημοσίου υγειονομικού ενδιαφέροντος, αλλά στην ουσία και το σύνολο σχεδόν των ατομικών δραστηριοτήτων εφόσον υπήρχε φυσική αλληλεπίδραση με άλλα άτομα. Η - σε πολύ σύντομο ή λιγότερο σύντομο χρόνο ανά χώρα ή περιοχή - ένταξη σε παρόμοιο καθεστώς έγινε με ταχείς σχετικά ρυθμούς, οι οποίοι δεν επέτρεπαν την εν τω μεταξύ αναθεώρηση υφιστάμενων ή δημιουργία νέων σχεδίων διαχείρισης κρίσεων ή έστω του συγκεκριμένου κινδύνου.

Για άλλη μια φορά μετά την τρομοκρατική επίθεση στις ΗΠΑ τον Σεπτέμβριο του 2001 που είχε παγκόσμιες επιπτώσεις και την χρηματοπιστωτική απότομη κρίση του 2008, καταδείχθηκε πως, παρά την πληθώρα εξειδικευμένων μεθοδολογιών και σχεδίων διαχείρισης κινδύνου/κρίσεων η φύση, ο βαθμός και ο τρόπος εμφάνισης της απειλής δεν είναι δυνατόν να προβλεφθούν εκ των προτέρων με ακρίβεια (Thanopoulou and Strandenes, 2017). Αυτό δεν σημαίνει πως τα σχέδια διαχείρισης κινδύνου/κρίσεων είναι ανώφελα. Αντιθέτως, έτσι δίνεται έμφαση στο γεγονός της ανάγκης σχεδίασης παρόμοιων σχεδίων με ευελιξία, καθώς οι κίνδυνοι μπορεί να ανήκουν στην κατηγορία “Black Swans” κατά Taleb (2007) ή “unknown-unknowns” κατά Rumsfeld (2002), η φύση τους δηλαδή, είναι σχετικά καινοφανής και δεν μπορεί να προβλεφθεί σε όρους υπολογισμού του κινδύνου, δηλαδή σε όρους πιθανότητας και επίπτωσης. Τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί αρκετή βιβλιογραφία για μια πλέον συνεργατική διαχείριση κρίσεων σε όρους εμπλοκής των ενδιαφερόμενων μερών (stakeholders), όπως για παράδειγμα από τους Alpaslan, C. M., Green, S. E., Mitroff, I. I. (2009).

Τόσο ως μέρη ακαδημαϊκών ή πολιτιστικού χαρακτήρα ιδρυμάτων όσο και ως αυτοτελείς οργανισμοί, οι βιβλιοθήκες βρέθηκαν στο κέντρο των μέτρων ως χώροι προσέλευσης μεγάλου αριθμού ατόμων. Ήδη, υφίσταται δημοσιευμένη ή προδημοσιευμένη βιβλιογραφία (Bora, 2020; Cox and Brewster, 2020) ή και ατομικές και ιδρυματικές αναφορές (Dreyer et al, 2020; Young, 2020) με θεματολογία τον ρόλο των ακαδημαϊκών και τοπικών βιβλιοθηκών κατά τη διάρκεια της πρώτης περιόδου της πανδημίας, την επαναλειτουργία τους αλλά και τη συνεργασία τους στην αντιμετώπιση της πανδημίας.

3. Οι βιβλιοθήκες του ΔΙ.NAY.BI στην περίοδο της πανδημίας

Το θεματικό δίκτυο του ΔΙ.NAY.BI συμπλήρωσε στη διάρκεια του έτους εμφάνιση της πανδημίας, το 2020, δέκα χρόνια από την συγκρότησή του στην αρχική του μορφή, με την ονομασία τότε «Τρίγωνο Ναυτιλιακών Βιβλιοθηκών». Στα πλαίσια της επιτακτικής ανάγκης ανάδειξης της ναυτικής πολιτιστικής μας κληρονομιάς, γεννήθηκε η ιδέα συνεργασίας μεταξύ βιβλιοθηκών που διαθέτουν συλλογές οι οποίες αφορούν τη ναυτιλία, τις ναυτικές επιστήμες και γενικότερα τις θαλάσσιες μεταφορές. Συγκεκριμένα, το 2010, τρεις βιβλιοθήκες με σημαντικές ναυτιλιακές συλλογές, η Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Ευγενίδου, η Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη και η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου ξεκίνησαν αρχικά τη συνεργασία τους με εποικοδομητικές συζητήσεις και ανταλλαγή απόψεων. Αυτός ο πρώτος ιδεοκαταιγισμός σε συνδυασμό με το ενδιαφέρον των τριών αυτών θεσμικών οργάνων για σύμπραξη οδήγησαν σε ένα πρώτο Μνημόνιο Συνεργασίας, στο οποίο δηλωνόταν η πρόθεση επέκτασής του με την προσθήκη και άλλων Ιδρυμάτων και Βιβλιοθηκών συναφούς ναυτιλιακού περιεχομένου.

Η πρόθεση έγινε πράξη, προστέθηκαν νέα μέλη και δημιουργήθηκε σταδιακά ένα νέο θεματικό δίκτυο βιβλιοθηκών στην Ελλάδα, το Δίκτυο Ναυτιλιακών Βιβλιοθηκών – ΔΙ.NAY.BI. (Maritime Libraries Network – MarLiNet), στο οποίο συμμετέχουν συνολικά 8 μέλη, συμπεριλαμβανομένων των ιδρυτικών μελών. Αναλυτικά, το ΔΙ.NAY.BI. απαρτίζεται από τον συγκερασμό ειδικών και πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών, καθώς συμμετέχουν οι αντίστοιχες βιβλιοθήκες των ακόλουθων οργανισμών:

1. Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη,
2. Ίδρυμα Ευγενίδου,
3. Πανεπιστήμιο Αιγαίου,
4. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο,
5. Ναυτικό Μουσείο Ελλάδος,
6. Πανεπιστήμιο Πειραιά,
7. Σχολή Ναυτικών Δοκίμων,
8. Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού (Πολεμικό Ναυτικό).

Ο εμπλουτισμός του δικτύου προοδευτικά με σχεδόν το σύνολο των θεματικά συγγενών με τη ναυτιλία βιβλιοθηκών της χώρας οδήγησε στη δημιουργία ενός δραστήριου και εξωστρεφούς δικτύου με ήδη καταγεγραμμένο συγγραφικό και εισηγητικό ερευνητικό έργο με σημαντικό αριθμό παρουσιάσεων στο χώρο των βιβλιοθηκών, αλλά και προς φορείς και τον ευρύτερο χώρο με τον οποίο σχετίζεται. Το ΔΙ.NAY.BI έχει καταγράψει κοινές συμμετοχές σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια στο χώρο των Βιβλιοθηκών, ενώ διαθέτει διαρκώς αναπτυσσόμενο ιστότοπο² που ενημερώνεται με τη φροντίδα ιδρυτικών και λοιπών μελών.

² Στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://marlinet.aegean.gr/el>

Η κατεύθυνση αναζήτησης κοινών ωφελειών μέσω της συνεργασίας, αποτελεί θεμελιώδη λόγο δημιουργίας και επιτυχούς λειτουργίας του δικτύου στα πλαίσια του οποίου τα μέλη διατηρούν την πλήρη ανεξαρτησία τους, λειτουργώντας υπό τις γενικές ελαστικές προβλέψεις του αρχικού Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ των 3 ιδρυτικών μελών. Σήμερα, τα 8 μέλη του δικτύου είναι σε θέση μέσω του ΔΙ.ΝΑΥ.ΒΙ να αξιοποιούν συνέργειες για μέγιστο αποτέλεσμα με εξοικονόμηση πόρων κάθε μορφής περιλαμβανομένης και της ελαχιστοποίησης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, μέσω της δυνατότητας αποφυγής πολλαπλών πανομοιότυπων ενεργειών.

4. Διαχείριση κρίσεων & βιβλιοθήκη: Ερωτηματολόγιο ΔΙ.ΝΑΥ.ΒΙ

Ένα κοινό σχέδιο διαχείρισης κρίσεων μέσω μιας κοινοπραξίας ή ενός συνεργατικού δικτύου βιβλιοθηκών, αποτελεί μια ιδιαίτερα σημαντική δράση με αρκετά πλεονεκτήματα, όπως είναι για παράδειγμα η διασφάλιση και η έγκαιρη παροχή των πληροφοριών, σε περίπτωση αντιμετώπισης μιας έκτακτης κατάστασης. Ένα σχέδιο δράσης, περιλαμβάνει τις πραγματικές ενέργειες που πρόκειται να πραγματοποιηθούν και ένα εγχειρίδιο προτεραιοτήτων των βιβλιοθηκών πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την κρίση. Τα σχέδια που καταρτίζονται πριν από την οποιαδήποτε κρίση είναι κυρίως, η αναγνώριση και ανάλυση των σημείων της κρίσης και των σημάτων συναγερμού. Τα σχέδια για τη στιγμή της κρίσης πρέπει να καταρτίζονται ανάλογα με την έκτακτη κατάσταση και τα σχέδια για μετά την κρίση είναι ο εντοπισμός των πιθανών ευκαιριών, η μάθηση, η ανακάλυψη, η καλλιέργεια και η συγκέντρωση στοιχείων που αναδύονται μέσα από αυτήν (Chunguang, 2011).

Αναμφισβήτητα η πανδημία COVID-19 εντάσσεται ως μια περίπτωση κρίσης, η οποία κυριάρχησε στην παγκόσμια κοινότητα και επηρέασε όλους τους τομείς, επιστημονικούς, επιχειρηματικούς και κοινωνικούς. Η επίδρασή της ήταν αναπόφευκτη και στον χώρο των βιβλιοθηκών. Το ΔΙ.ΝΑΥ.ΒΙ οφείλει να ανταποκριθεί σε αυτή την έκτακτη κατάσταση της πανδημίας και να ενεργοποιηθεί προς την κατεύθυνση χάραξης κοινής πολιτικής αντιμετώπισης κρίσεων. Ένα σχέδιο πρόληψης και διαχείρισης εξασφαλίζει ομαλή και ασφαλή λειτουργία των βιβλιοθηκών στον απόηχο της κρίσης. Για την ανάλυση και αναγνώριση των βασικών σημείων της κρίσης υπάρχουν διάφορες μέθοδοι συλλογής τους, μία από αυτές αποτελεί η χρήση ερωτηματολογίου, μέθοδο που επέλεξε το ΔΙ.ΝΑΥ.ΒΙ.

Η διερεύνηση που πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίου, αφορά τις εμπειρίες των βιβλιοθηκών που συμμετέχουν στο ΔΙ.ΝΑΥ.ΒΙ. Συγκεκριμένα, εξετάστηκε ο αντίκτυπος της πανδημίας στις βιβλιοθήκες του Δικτύου, η ετοιμότητα, η ευελιξία και η προσαρμοστικότητα των βιβλιοθηκών στις νέες συνθήκες, αλλά και η δυνατότητά τους να αναπτύξουν νέες υπηρεσίες και προγράμματα ελκυστικά για τη συνέχιση της λειτουργίας τους εν μέσω της πανδημίας.

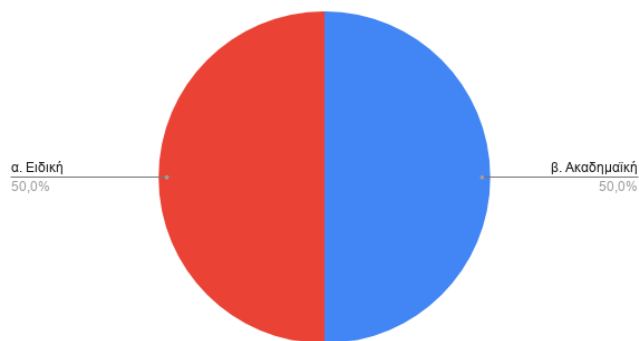
Στη συγκεκριμένη έρευνα συμμετείχαν τα οκτώ μέλη του ΔΙ.ΝΑΥ.ΒΙ. Για τη δημιουργία του ερωτηματολογίου, την ηλεκτρονική συλλογή, την επεξεργασία, την ανάλυση και την

παρουσίαση των αποτελεσμάτων αξιοποιήθηκε η υπηρεσία Google Forms, ένα εύκολο στη χρήση του ψηφιακό εργαλείο για την πραγματοποίηση στοχευμένων ερωτηματολογίων.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 41 συνολικά ερωτήσεις και διακρίνεται σε τέσσερις ενότητες: στην 1^η ενότητα περιλαμβάνονται ερωτήματα κλειστού τύπου πολλαπλής επιλογής γενικών στοιχείων. Στη 2^η ενότητα περιλαμβάνονται ερωτήσεις που αφορούν την περίοδο εγκλεισμού και χρησιμοποιούνται και ερωτήσεις κλειστού τύπου πολλαπλής επιλογής, αλλά και ερωτήσεις με αναπτυσσόμενο κείμενο. Στην 3^η ενότητα, η οποία αναφέρεται στην περίοδο επαναλειτουργίας των βιβλιοθηκών, περιλαμβάνονται μεικτού τύπου ερωτήματα με τη χρήση πολλαπλής επιλογής, πλαισίων ελέγχου με δυνατότητα συνδυασμού απαντήσεων και αναπτυσσόμενου κειμένου. Στην 4^η και τελευταία ενότητα παρατίθενται δύο ερωτήσεις με αναπτυσσόμενο κείμενο, που αφορούν μελλοντικές σκέψεις και ιδέες του ΔΙ.ΝΑΥ.ΒΙ.

Τα γενικά στοιχεία της 1^η ενότητας αφορούν τα είδη των βιβλιοθηκών του Δικτύου και το κοινό που εξυπηρετούν.

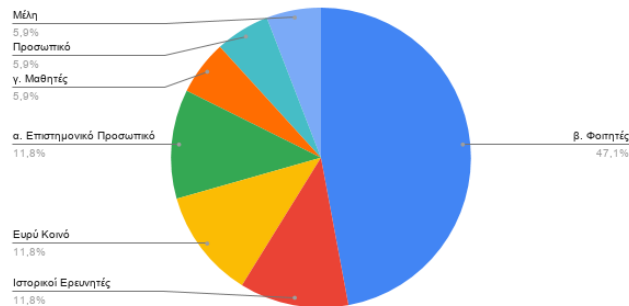
Μέτρηση από 1. Ποιο το είδος της βιβλιοθήκης σας;

Από το γράφημα προκύπτει ότι τα μισά μέλη του Δικτύου είναι Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και τα υπόλοιπα μισά είναι Ειδικές Βιβλιοθήκες.

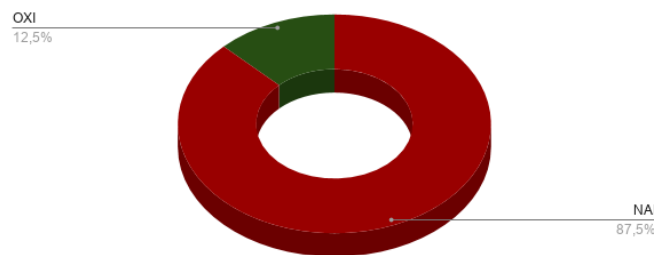
Αναλογικά και το κοινό που εξυπηρετούν, οι φοιτητές όπως είναι αναμενόμενο αποτελούν το 47,1% του εξυπηρετούμενου κοινού του Δικτύου και ακολουθούν με ίδιο ποσοστό 11,8% το ευρύ κοινό, το επιστημονικό προσωπικό και οι ιστορικοί ερευνητές και με μικρότερο ποσοστό 5,9% ακολουθούν οι υπόλοιπες κατηγορίες όπως είναι τα μέλη των βιβλιοθηκών, το προσωπικό τους και οι μαθητές.

Μέτρηση από 2. Το εξυπηρετούμενο κοινό σας αποτελείται κυρίως από:

Τα ερωτήματα της 2ης ενότητας αφορούν την περίοδο του εγκλεισμού και περιορισμού. Στο βασικό ερώτημα πόσες βιβλιοθήκες – μέλη του Δικτύου είχαν αναστείλει τη λειτουργία τους, το 90% περίπου, είχαν αναστείλει τη λειτουργία τους στον φυσικό τους χώρο.

Η βιβλιοθήκη είχε αναστείλει τη λειτουργία της κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού λόγω της πανδημίας COVID-19;

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και ο τρόπος που εργαζόταν το προσωπικό κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού, όπου όπως φαίνεται στην ακόλουθη απεικόνιση, τα περισσότερα μέλη του Δικτύου μας λειτουργούσαν με ένα συνδυασμό υπηρεσιών: δηλαδή με εξ' αποστάσεως εξυπηρέτηση, μέσω ηλεκτρονικών υπηρεσιών, αλλά και με φυσική παρουσία, που αφορούσε την εκ περιτροπής εργασία.

Κατά τη διάρκεια της καραντίνας η εσωτερική λειτουργία της βιβλιοθήκης διεξαγόταν:

Επίσης την περίοδο αυτή διαπιστώθηκε από την έρευνα, ότι η κρίση αντιμετωπίστηκε σε αρμονία με τον γονικό οργανισμό της κάθε βιβλιοθήκης και συνεχίστηκε σε μεγάλο ποσοστό η επικοινωνία με το κοινό, με τους ακόλουθους τρόπους :

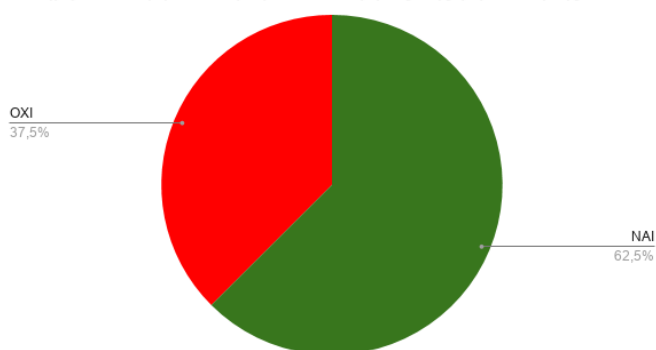
1. Μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου
2. Χρήση υπηρεσίας «Ρωτήστε τον Βιβλιοθηκονόμο»
3. Τηλεφωνική εξυπηρέτηση
4. Ηλεκτρονική εγγραφή μέλους
5. Δυνατότητα πρόσβασης στις ηλεκτρονικές πηγές από απόσταση
6. Υποβολή ηλεκτρονικής φόρμας αιτημάτων

Στην 3η ενότητα που αποτελούσε και το μεγαλύτερο μέρος της έρευνας, υπήρξαν 31 ερωτήσεις σχετικά με την επαναλειτουργία των βιβλιοθηκών δηλαδή την περίοδο μετά τον εγκλεισμό. Ενδεικτικά αναφέρονται τα αποτελέσματα από τα βασικά σημεία του ερωτηματολογίου που αφορούν κυρίως το ωράριο λειτουργίας τους, τις υπηρεσίες που παρείχαν και τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν με το άνοιγμά τους.

Σχετικά με το ωράριο λειτουργίας παρατηρείται από την ακόλουθη εικόνα ότι το 62% των βιβλιοθηκών τροποποίησαν το ωράριό τους με την επαναλειτουργία τους, μετά τον εγκλεισμό. Μερικές παρείχαν υπηρεσίες καθημερινά, μέχρι το μεσημέρι, ενώ πριν λειτουργούσαν και το απόγευμα, κάποιες άλλες λειτουργούσαν μερικές ημέρες την εβδομάδα και συγκεκριμένες ώρες και μόνο μία μείωσε μόνο το ωράριό της κατά 2 ώρες και λειτουργούσε καθημερινά μέχρι τις 18:00 το απόγευμα.

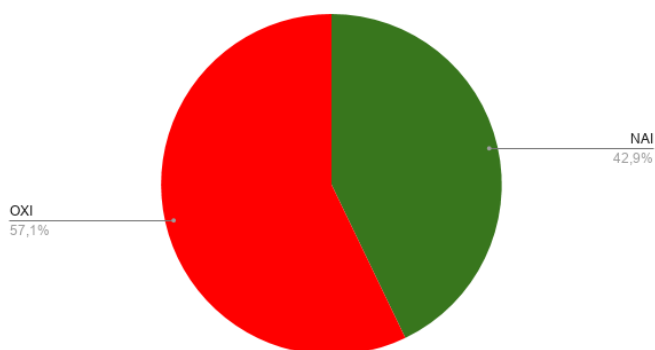

Υπήρξε αλλαγή στο ωράριο λειτουργίας της βιβλιοθήκης;

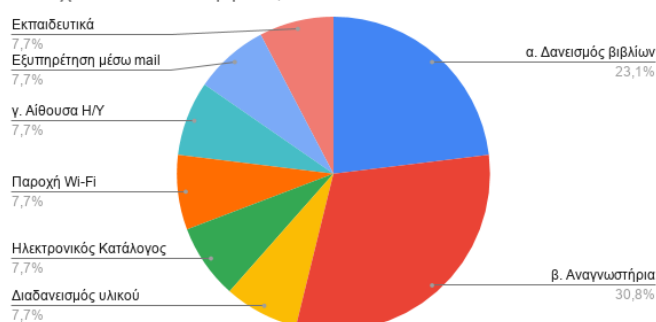
Στην ερώτηση αν η αλλαγή του ωραρίου επηρέασε και τη χρήση της βιβλιοθήκης, όπως διαφαίνεται και από το γράφημα υπάρχει λίγη διαφορά ανάμεσα στο ΝΑΙ και στο ΟΧΙ με μικρή υπεροχή της απάντησης, ότι δεν επηρεάστηκε η χρήση των βιβλιοθηκών από την αλλαγή ωραρίου. Σε διευκρινιστική ερώτηση για το ποιες ήταν αυτές οι επιρροές, αναφέρθηκε η μείωση της κυκλοφορίας του υλικού και η σημαντική μείωση του αναγνωστικού κοινού.

Η αλλαγή του ωραρίου επηρέασε τη χρήση της βιβλιοθήκης;

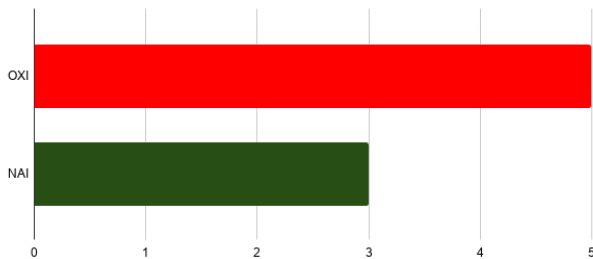
Αναφορικά με ποιες υπηρεσίες των βιβλιοθηκών εξακολούθησαν να παρέχονται με την επαναλειτουργία τους, τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι το 30,8% των βιβλιοθηκών άνοιξε τα αναγνωστήριά του με όλα τα μέτρα ασφαλείας, ακολουθούν οι βιβλιοθήκες με ποσοστό 23,1% που παρείχαν δανεισμό βιβλίων με ραντεβού και με το ίδιο ποσοστό των 7,7% ακολουθούν οι υπόλοιπες υπηρεσίες όπως η υπηρεσία του διαδανεισμού, η παροχή διαδικτυακών εκπαιδευτικών προγραμμάτων, η χρήση Η/Υ, η παροχή ασύρματου δικτύου Wi-Fi και η εξυπηρέτηση μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Ποιες από τις παρεχόμενες υπηρεσίες της βιβλιοθήκης συνέχισαν να λειτουργούν;

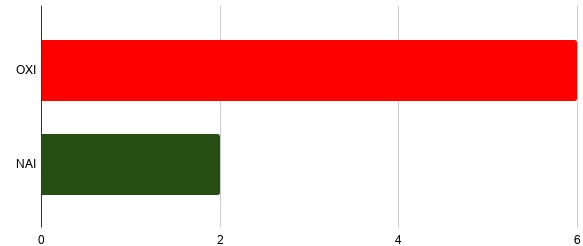
Τα ακόλουθα διαγράμματα απεικονίζουν τη χρήση αναγνωστηρίων και βιβλιοστασιών των βιβλιοθηκών – μελών του Δικτύου. Οι περισσότερες βιβλιοθήκες από τα μέλη δεν επέτρεπαν τη χρήση τους.

Συνεχίσατε να επιτρέπετε τη χρήση των αναγνωστηρίων από τους χρήστες;

Μέτρηση από 22. Συνεχίσατε να επιτρέπετε τη χρήση των αναγνωστηρίων από τους χρήστες;

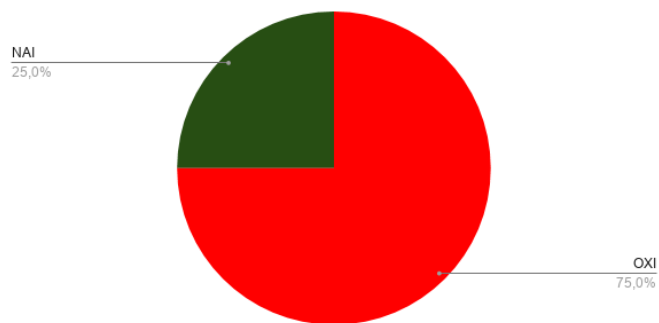
Συνεχίσατε να επιτρέπετε τη χρήση βιβλιοστασιών από τους χρήστες;

Μέτρηση από 21. Συνεχίσατε να επιτρέπετε τη χρήση βιβλιοστασιών από τους χρήστες;

Σχετικά με την παροχή εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών δράσεων και εκδηλώσεων στους χώρους της βιβλιοθήκης, το 75% των βιβλιοθηκών σταμάτησε τον σχεδιασμό οποιασδήποτε από τις προαναφερόμενες δράσεις.

Συνεχίσατε τις εκπαιδευτικές και επιμορφωτικές δράσεις και εκδηλώσεις στο χώρο της βιβλιοθήκης;

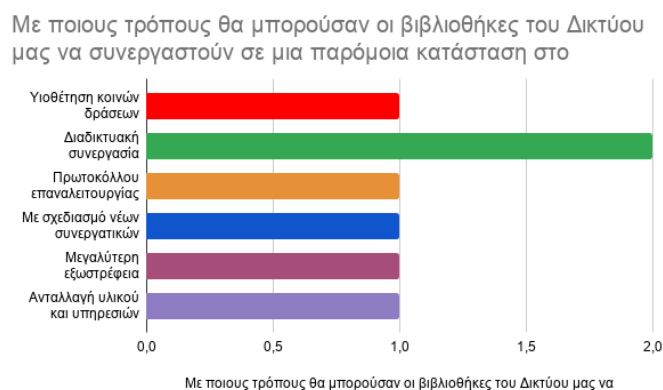
Αναφορικά με την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών, οι βιβλιοθήκες ανέφεραν ενδεικτικά, την ενεργοποίηση της υπηρεσίας "Ρωτήστε τον Βιβλιοθηκονόμο", την περιορισμένη ταχυδρομική αποστολή υλικού σε χρήστες της βιβλιοθήκης, την καταγραφή πηγών και παροχή προσβασιμότητας από τους εκδότες για την εξ' αποστάσεως υποστήριξη των μαθημάτων των διδασκόντων, τις διαδικτυακές υπηρεσίες με παρουσίαση των ιστορικών συλλογών των Βιβλιοθηκών – Μελών του Δικτύου, τον σχεδιασμό διαδικτυακών εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τη δημιουργία διαδικτυακών κουίζ, την εξυπηρέτηση εξ' αποστάσεως (αποστολή πληροφοριών ή άρθρων) και τη σύνταξη οδηγιών χρήσης, εργαλείων και βιβλιογραφικών βάσεων.

Τα υπόλοιπα ερωτήματα αφορούσαν τα μέτρα προστασίας που έλαβαν οι βιβλιοθήκες με την επαναλειτουργία τους, δηλαδή αν παρείχαν οδηγίες στους χρήστες τους, αν συνιστούσαν τη χρήση μάσκας και αν φρόντισαν για την τήρηση των απαιτούμενων αποστάσεων. Όλες οι βιβλιοθήκες απάντησαν ότι ακολουθούσαν όλα τα προβλεπόμενα μέτρα σύμφωνα με τις οδηγίες του ΕΟΔΥ.

Επιπρόσθετα, όλες οι βιβλιοθήκες απάντησαν ότι αυξήθηκε το ποσοστό χρήσης της ιστοσελίδας τους και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η απάντηση για τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι βιβλιοθήκες κατά την περίοδο της πανδημίας. Οι κυριότερες που καταγράφηκαν ήταν τα προβλήματα στον υλικοτεχνικό εξοπλισμό, η έλλειψη τεχνικού προσωπικού, η προσπάθεια να παραμείνουν οι βιβλιοθήκες όσο το δυνατό προσβάσιμες, η αντίδραση των χρηστών για την απαγόρευση της χρήσης των αναγνωστηρίων, η υποστελέχωση προσωπικού λόγω αδειών ειδικού σκοπού και ευπαθών ομάδων, οι οικονομικές επιπτώσεις από τη μείωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, των επισκεπτών και των πωλήσεων και το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού μέρος του προσωπικού βρέθηκε σε αναστολή εργασίας ή/και τηλεργασίας με συνέπεια να υπάρξουν τεχνικά προβλήματα στον τρόπο εργασίας σε απομακρυσμένο περιβάλλον, τον τρόπο επικοινωνίας κλπ. Δυσκολίες παρουσιάστηκαν και για την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε διαδικτυακό περιβάλλον (μη εξοικείωση με διαδικτυακά εργαλεία, έλλειψη ικανοποιητικής εμπειρίας), όπως επίσης, ανασφάλεια και ψυχολογική αστάθεια.

Στην 4η ενότητα προτείνονται τρόποι συνεργασίας μεταξύ των μελών όπως, η διαδικτυακή συνεργασία και ο σχεδιασμός ενός κοινού σχεδίου δράσης, η συμπόρευση

με τις οδηγίες πρωτοκόλλου επαναλειτουργίας βιβλιοθηκών του ΣΕΑΒ, ο σχεδιασμός νέων προγραμμάτων σε συνεργασία των Βιβλιοθηκών - Μελών του δικτύου μέσα από τους καταλόγους και τις συλλογές τους για τη διατήρηση της γνώσης, οι εικονικές διαδικτυακές εκδηλώσεις, η υλοποίηση ψηφιακών δράσεων με στόχο τη διάσωση της πολιτιστικής

κληρονομιάς και την αξιοποίηση της γνώσης μέσω της ψηφιοποίησης του υλικού, μεγαλύτερη εξωστρέφεια και κοινές δράσεις προώθησης των υπηρεσιών του δικτύου.

Τέλος καταγράφηκαν ποιες ενέργειες πρέπει να γίνουν άμεσα από τα μέλη του ΔΙ.ΝΑΥ.ΒΙ για τον σχεδιασμό ενός κοινού σχεδίου διαχείρισης κρίσης. Ειδικότερα οι βιβλιοθήκες πρότειναν να αναζητηθούν σχετικά παραδείγματα από αντίστοιχες

συνεργασίες του εξωτερικού, να οριστούν εκπρόσωποι από το κάθε Ίδρυμα για τη σύνταξη και υλοποίηση ενός κοινού σχεδίου δράσης, να καταρτιστεί ένα κοινό σχέδιο αντιμετώπισης των απαιτήσεων δανεισμού, να πραγματοποιηθεί ανταλλαγή και καταγραφή πληροφοριών και εμπειριών ανάμεσα στα μέλη του Δικτύου, να ακολουθήσουν τις οδηγίες του ΣΕΑΒ για την αντιμετώπιση της κρίσης του Covid19, να υποστηρίξουν τη βιβλιογραφική έρευνα, να χρησιμοποιούν διαδικτυακούς πόρους, να αναπτύξουν έναν ενιαίο μηχανισμό αναζήτησης στους επιμέρους καταλόγους, να πραγματοποιήσουν μία ανάλυση swot και pest για να καταγραφούν τα δυνατά και τα αδύνατα στοιχεία εκάστου μέλους και αθροιστικά του δικτύου και βάσει αυτού να διαμορφωθεί ένα κοινό σχέδιο δράσης με διαμοιρασμό ρόλων.

5. Συμπεράσματα: δυνητικές συνέργειες στη διαχείριση κρίσεων

«Κάθε βιβλιοθήκη ανταποκρίνεται σε μια διπλή ανάγκη που συχνά είναι και μια διπλή μανία: να διαφυλάσσουμε ορισμένα πράγματα (βιβλία) και να τα τακτοποιούμε σύμφωνα με ορισμένους τρόπους» (Verne κ.α., 1993).

Σε παγκόσμιο επίπεδο, οι κυβερνητικές αρχές έχουν εφαρμόσει μέτρα για την προστασία της δημόσιας υγείας και ασφάλειας για την πρόληψη της εξάπλωσης του ιού COVID-19. Οι βιβλιοθήκες ανεξαρτήτου είδους ανταποκρίθηκαν γρήγορα και τροποποίησαν λειτουργίες, υπηρεσίες και διαδικασίες, ανταποκρινόμενες με επιτυχία στη διαχείριση της κρίσης.

Οι βιβλιοθήκες είναι χώροι μάθησης και σύνδεσης για όλες τις ηλικίες και τα υπόβαθρα, επομένως αυτή η κρίση μας έχει προκαλέσει να εργαστούμε δημιουργικά για την προσαρμογή των υπηρεσιών, ενώ οι κτηριακές εγκαταστάσεις μας είναι κλειστές.

Επειδή, η υγεία και η ασφάλεια των υπαλλήλων και των επισκεπτών των επιμέρους βιβλιοθηκών είναι η πρώτη προτεραιότητα ως Δίκτυο, οι Βιβλιοθήκες παρακολουθούν

προσεκτικά και συνεχώς ενημερώνονται από το Υπουργείο Υγείας και τις αρμόδιες υπηρεσίες με σκοπό την άμεση ανταπόκρισή της στις συνθήκες της πανδημίας COVID – 19.

Οι πανδημίες είχαν βαθιές επιπτώσεις στους ανθρώπινους πληθυσμούς καθ' όλη τη διάρκεια της ιστορίας, προκαλώντας κοινωνική αναταραχή, διαμόρφωση νέων προκλήσεων και αλλαγών.

Η επιδημία του κορωνοϊού επιταχύνει αλλαγές και ανακατατάξεις στη διαχείριση του συμβατικού αλλά και του ψηφιακού τοπίου. Πολλές βιβλιοθήκες βλέπουν σημαντική αύξηση του ενδιαφέροντος για τους ψηφιακούς πόρους.

Οι βιβλιοθήκες του Δικτύου Ναυτιλιακών Βιβλιοθηκών όπως διαφαίνεται και από τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου, κλήθηκαν να ανταποκριθούν σε δραστηριότητες, όπως τη διδασκαλία, την έρευνα και την παροχή ηλεκτρονικών και ψηφιακών υπηρεσιών. Οι πληροφοριακές ανάγκες των χρηστών λόγω της πανδημίας παραμένουν ακριβώς οι ίδιες με πριν, με τη μόνη διαφορά τον τρόπο πρόσβασης, αίτησης και παράδοσης του υλικού, αλλά με κοινό παρανομαστή την «απαίτηση» των ίδιων πληροφοριακών πηγών.

Συγκεκριμένα, μέσω των απαντήσεων των μελών-βιβλιοθηκών του Δικτύου αποδεικνύεται η άμεση ανταπόκριση και προσαρμογή τους στις έκτακτες αυτές συνθήκες της πανδημίας, καθώς κατά την περίοδο του εγκλεισμού αλλά και με την επαναλειτουργία τους, ανέπτυξαν νέες υπηρεσίες οι οποίες προαναφέρθηκαν στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων του ερωτηματολογίου και αξιοποίησαν τον ηλεκτρονικό εξοπλισμό και τα τεχνολογικά μέσα που διέθεταν για την εξυπηρέτηση του κοινού από απόσταση. Στόχος ήταν η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη κάλυψη των αναγκών των χρηστών με την εφαρμογή της ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης, γεγονός που αποτυπώθηκε από το ερωτηματολόγιο.

Ειδικότερα και σύμφωνα με την έρευνα που διενεργήθηκε, σε σύντομο χρονικό διάστημα οι βιβλιοθήκες – μέλη του Δικτύου οργάνωσαν και λειτούργησαν:

- Εξ' αποστάσεως πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων
- Εξυπηρέτηση μέσω email ή τηλεφωνικής επικοινωνίας
- Ανάρτηση μαθημάτων Πληροφοριακής Παιδείας
- Διαδικτυακή εκπαίδευση, σεμινάρια, εκδηλώσεις, εκπαιδευτικές δράσεις
- Ενεργή συμβολή μέσα από διάφορες δημιουργικές δράσεις στο μήνυμα «Μένουμε σπίτι»
- Υποστήριξη της ερευνητικής διαδικασίας
- Συμμετοχή σε ασύγχρονη ή σύγχρονη τηλεεκπαίδευση
- Ψηφιοποίηση έντυπου υλικού
- Δημιουργία καταλόγων για πρόσβαση σε ελεύθερα ψηφιακά βιβλία και σε άλλο ελεύθερο ψηφιακό πολιτιστικό υλικό
- Περιορισμένο δανεισμό κατόπιν αιτήματος
- Διαδανεισμό
- Πρόσβαση σε αξιόπιστες ηλεκτρονικές πηγές σχετικά με την πανδημία Covid-19
- Εκτέλεση διοικητικών και βιβλιοθηκονομικών υπηρεσιών.

Οι βιβλιοθήκες – μέλη του Δικτύου έχουν αυξήσει τον καθαρισμό των χώρων τους με συστήματα καθαρισμού και απολύμανσης και έχουν εγκαταστήσει επιπλέον σταθμούς απολύμανσης χεριών. Επιπλέον, έχουν λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή της διάδοσης του ιού, όπως η χρήση μάσκας, γάντια, τήρηση αποστάσεων, βιβλία σε καραντίνα, εξυπηρέτηση μέσω ραντεβού, κλειστά βιβλιοστάσια, λειτουργώντας διακριτικά και αποτελεσματικά και αποδεικνύοντας για μία ακόμη φορά την αναγκαιότητα τους.

Με βάση το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο που αναπτύχθηκε και τα αποτελέσματα που συγκεντρώθηκαν από αυτό, διαφαίνεται η ανάγκη σύστασης και σχεδιασμού ενός κοινού σχεδίου δράσης αντιμετώπισης κρίσεων από το Δίκτυο Ναυτιλιακών Βιβλιοθηκών το οποίο να συμπεριλαμβάνει διαδικτυακή συνεργασία μεταξύ των μελών του, κοινές δράσεις προώθησης των υπηρεσιών του, εικονικές διαδικτυακές εκδηλώσεις καθώς και μεγαλύτερη εξωστρέφεια.

Ο κύριος άξονας της παρούσας εργασίας και της συγκεκριμένης έρευνας ήταν η καταγραφή απόψεων και ιδεών σχετικά με τους τρόπους συνεργασίας μεταξύ των μελών του Δικτύου και ο εντοπισμός σημείων σύγκλισης με άμεσο στόχο τη διαμόρφωση ενός σχεδίου πρόληψης, κατά το οποίο κάθε μέλος να αναλαμβάνει μια ευθύνη - ρόλο, ώστε να επιτευχθούν κοινά στόχοι προς όφελος του συνόλου των χρηστών.

Η έρευνα ολοκληρώθηκε με τις προτάσεις των βιβλιοθηκών για τον σχεδιασμό ενός κοινού σχεδίου διαχείρισης κρίσης οι οποίες αναφέρθηκαν εκτενώς στην ενότητα των αποτελεσμάτων του ερωτηματολογίου. Σύμφωνα με αυτές τις προτάσεις οι βιβλιοθήκες – μέλη του Δικτύου θα πρέπει να τις αντιστοιχίσουν σε πραγματικές ενέργειες και να τις κατανείμουν ανάλογα με τις προτεραιότητες που θα θέσουν στις επιμέρους φάσεις της ενδεχόμενης κρίσης. Στη συνέχεια το Δίκτυο, αφού ολοκληρωθεί η κρίση της πανδημίας, θα πρέπει στο σχέδιο δράσης που θα συντάξει να συμπεριλάβει τις πιθανές ευκαιρίες, τη γνώση, την εμπειρία, τον εντοπισμό και τη συγκέντρωση στοιχείων που αναδύθηκαν από την κρίση της πανδημίας.

Η πρόσβαση στις πληροφορίες στους χρήστες παραμένει κοινωνική ευθύνη των βιβλιοθηκονόμων, οι οποίοι καταφέρνουν να προσαρμοστούν και να λειτουργήσουν αποτελεσματικά και συλλογικά, υιοθετώντας νέες υπηρεσίες και καινοτόμες ιδέες για ένα καλύτερο και πιο ασφαλές για όλους μας αύριο

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Alpaslan, C. M., Green, S. E., & Mitroff, I. I. (2009). Corporate governance in the context of crises: Towards a stakeholder theory of crisis management. *Journal of contingencies and crisis management*.

Bora, A. (2020). Problems Faced by College and University Library Users in Assam During This COVID-19 Pandemic. *LISPA: A New Dimension to Knowledge*, 5(1), 27-40.

Chunguang, D. (2011). Research for Crisis Management Plan and Service Types of Library Consortium. IEEE Xplore. Διαθέσιμο στο: <https://ieeexplore.ieee.org/document/5998391>

Cox, A., & Brewster, L. (2020). Library support for student mental health and well-being in the UK: Before and during the COVID-19 pandemic. *The Journal of Academic Librar.*

Dreyer, K., Delgado, J., Okamoto, K., Ovadia, S., Shirazi, R., Waldman, M., & Yearwood, S. (2020). Resuming On-site Services: Final Report and Recommendations of the CUNY Libraries COVID-19 Task Force.

Hart, P. T. (1993). Symbols, rituals and power: The lost dimensions of crisis management. *Journal of contingencies and crisis management*, 1(1), 36

Rumsfeld, D. (2002). Defense.gov News Transcript: DoD News Briefing-Secretary Rumsfeld and Gen. Myers, United States Department of Defense. Διαθέσιμο στο <http://www.defense.gov/transcripts/transcript.aspx?transcriptid=2636>.

Sukula, S. K., Thapa, N., Kumar, M., & Awasthi, S. Reinventing Academic Libraries and Learning-Post-Covid (19) in the Perspective of Collaboration among Key Stakeholders in Higher Education: A brief Assessment and Futuristic Approach.

Taleb, N. N. (2007). *The black swan: The impact of the highly improbable* (Vol. 2). Random house.

Thanopoulou, H., & Strandenes, S. P. (2017). A theoretical framework for analyzing long-term uncertainty in shipping. *Case studies on transport policy*, 5(2), 325-331.

Young, P. Libraries as Public Health Partners in Times of Crisis, αναφορά, διαθέσιμο στο https://djph.org/wp-content/uploads/2020/09/9_Young_Public-Health-Partners_FINAL.pdf, τελευταία πρόσβαση 1/11/2020.

Verne, J., Εμπειρικός, Α., Borges, J. & Eco, U., Sayers, D., Benjamin, W., Bradbury, R., Ροΐδης, Ε., Disney, W. (1993). *Περί βιβλιοθηκών*. Αθήνα: Άγρα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΔΙ.ΝΑΥ.ΒΙ

Επίδραση της πανδημίας στο Δίκτυο Ναυτιλιακών Βιβλιοθηκών

Οι επιλογές που δίνονται σε αρκετές ερωτήσεις είναι βοηθητικές. Στόχος της έρευνας είναι μεν να συλλέξουμε και κάποια μετρήσιμα αποτελέσματα, αλλά κυρίως να συμπληρώσουμε όσο περισσότερα στοιχεία σε ανοιχτό κείμενο που επέχει εδώ ρόλο συνέντευξης. Κυκλώστε το γράμμα που αντιστοιχεί στην απάντησή σας και συμπληρώστε όπου δίνεται η επιλογή.

* **Απαιτείται**

A. Γενικά στοιχεία

1. 1. Ποιο το είδος της βιβλιοθήκης σας; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- α. Ειδική
- β. Ακαδημαϊκή
- γ. Δημοτική
- Άλλο: _____

2. 2. Το εξυπηρετούμενο κοινό σας αποτελείται κυρίως από: *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- α. Εκπαιδευτικό προσωπικό
- β. Φοιτητικό δυναμικό
- γ. Μαθητικό δυναμικό
- Άλλο: _____

B. Περίοδος εγκλεισμού

3. 3. Η βιβλιοθήκη είχε αναστείλει τη λειτουργία της κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού λόγω της πανδημίας COVID-19; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ΟΧΙ
- ΝΑΙ

4. 4. Αν ναι για πόσο καιρό (αριθμός ημερών)

_____

5. 5. Κατά τη διάρκεια της καραντίνας η εσωτερική λειτουργία της βιβλιοθήκης διεξαγόταν: *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- α. Καθημερινά με συγκεκριμένο ωράριο
- β. Συγκεκριμένες μέρες και ώρες
- γ. Εξ αποστάσεως ολοκληρωτικά
- δ. Μικτό σύστημα εξ αποστάσεως και με φυσική παρουσία μέρους του προσωπικού
- Άλλο: _____

6. 6. Η αντιμετώπιση της κρίσης ήταν: *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- α. Σε αρμονία με τον γονικό οργανισμό (Σχολή/ΑΕΙ/Ίδρυμα κλπ)
- β. Ακολουθήθηκε ξεχωριστή πολιτική για τη βιβλιοθήκη

7. 7. Συνεχίστηκε η επικοινωνία με το κοινό; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- α. ΟΧΙ
- β. ΝΑΙ

8. 8. Αν ναι αναφέρατε λεπτομέρειες

Γ. Μετά το άνοιγμα των βιβλιοθηκών

9. 9. Το προσωπικό: *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- α. Εργάζεται κανονικά στον χώρο της βιβλιοθήκης
- β. Εργάζεται με τηλεργασία
- γ. Ακολουθείται μικτό σύστημα από την ημέρα της επαναλειτουργίας

10. 10. Ποια μέτρα υιοθετήθηκαν για τον χώρο της βιβλιοθήκης; (Μπορείτε να κυκλώσετε όλες τις απαντήσεις που είναι σωστές για την περίπτωση σας) *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- α. Απολύμανση σε όλους τους χώρους
- β. Συχνός και επιμελής καθημερινός καθαρισμός όλων των γραφείων, επιφανειών, κοινόχρηστων χώρων
- γ. Απαγόρευση κάποιων χώρων

Άλλο: _____

11. 11. Ποια μέτρα υιοθετήθηκαν για το προσωπικό; *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- α. Εξοπλισμό (μάσκα, γάντια, αντισηπτικό)
- β. Οδηγίες
- γ. Διαμόρφωση χώρου

Άλλο: _____

12. 12. Ποια μέτρα υιοθετήθηκαν για το κοινό; Μπορείτε να κυκλώσετε όλες τις απαντήσεις που είναι σωστές για την περίπτωση σας) *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- α. Εξοπλισμός (μάσκα, γάντια. Αντισηπτικό)
 β. Οδηγίες
 γ. Θερμομέτρηση για την είσοδο στο κτήριο

Άλλο: _____

13. 13. Υπήρξαν αλλαγές στη διαμόρφωση του χώρου της βιβλιοθήκης; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

ΟΧΙ

ΝΑΙ

14. 14. Αν ναι παρακαλώ διευκρινήστε

---

15. 15. Υπήρξε αλλαγή στο ωράριο λειτουργίας της βιβλιοθήκης;

*

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

ΟΧΙ

ΝΑΙ

16. 16. Αν ναι παρακαλώ διευκρινήστε

---

17. 17. Ποια η αντίδραση του κοινού για το ωράριο λειτουργίας της βιβλιοθήκης;

---

18. 18. Η αλλαγή του ωραρίου επηρέασε τη χρήση της βιβλιοθήκης;

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

ΟΧΙ

ΝΑΙ

19. 19. Αν ναι παρακαλώ σχολιάστε πόσο και πως

---

20. 20. Ποιες από τις παρεχόμενες υπηρεσίες της βιβλιοθήκης συνέχισαν να λειτουργούν; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

α. Δανεισμός βιβλίων

β. Αναγνωστήρια

γ. Αίθουσα Η/Υ

Άλλο: _____

21. 21. Συνεχίσατε να επιτρέπετε τη χρήση βιβλιοστασιών από τους χρήστες; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

ΟΧΙ

ΝΑΙ

22. 22. Συνεχίσατε να επιτρέπετε τη χρήση των αναγνωστηρίων από τους χρήστες; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

ΟΧΙ

ΝΑΙ

23. 23. Αν ναι θέσατε ορισμένες αποστάσεις και ποιες είναι αυτές; (παρακαλώ εισάγετε τις αποστάσεις σε μέτρα)

---

24. 24. Επιτρέψατε τη χρήση άλλων χώρων και υπολογιστών; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

ΟΧΙ

ΝΑΙ

25. 25. Πώς διαμορφώσατε τη διαδικασία επιστροφής βιβλίων; *

---

26. 26. Εφαρμόσατε περίοδο καραντίνας για τα βιβλία; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

α. 24 ώρες

β. 48 ώρες

γ. 72 ώρες

Άλλο: _____

27. 27. Συνεχίσατε τις εκπαιδευτικές και επιμορφωτικές δράσεις και εκδηλώσεις στο χώρο της βιβλιοθήκης; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

ΟΧΙ

ΝΑΙ

28. 28. Και αν ναι στην προηγούμενη ερώτηση, πραγματοποιήθηκαν με συγκεκριμένο αριθμό ατόμων σύμφωνα με τα τετραγωνικά;

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

ΟΧΙ

ΝΑΙ

29. 29. Οι εκπαιδευτικές και επιμορφωτικές δράσεις και εκδηλώσεις της βιβλιοθήκης έγιναν διαδικτυακά; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

ΟΧΙ

ΝΑΙ

30. 30. Αν ναι στην παραπάνω ερώτηση, είχατε συμμετοχή;

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

ΟΧΙ

ΝΑΙ

31. 31. Υπήρξε η ανάγκη για δημιουργία νέων υπηρεσιών λόγω της πανδημίας COVID19; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

ΟΧΙ

ΝΑΙ

32. 32. Ποιες νέες υπηρεσίες δημιουργήθηκαν λόγω της πανδημίας COVID19;

---

33. 33. Ποια η αντίδραση του κοινού για τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης;

---

34. 34. Ποιες εναλλακτικές λύσεις εξυπηρέτησης του κοινού σας χρησιμοποιήσατε;

---

35. 35. Προσφέρατε ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

ΟΧΙ

ΝΑΙ

36. 36. Αυξήθηκε περισσότερο η χρήση της ιστοσελίδας και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

ΟΧΙ

ΝΑΙ

37. 37. Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίσατε και σε ποιο τομέα;

---

38. 38. Τι θα κάνατε διαφορετικά σε αντίστοιχη κατάσταση στο μέλλον;

---

39. 39. Πώς θα διαμορφώνατε ένα κατάλληλο σχέδιο αντιμετώπισης κρίσης;

Δ. Σκέψεις και ιδέες για το μέλλον του Δικτύου

40. 40. Με ποιους τρόπους θα μπορούσαν οι βιβλιοθήκες του Δικτύου μας να συνεργαστούν σε μια παρόμοια κατάσταση στο μέλλον;

---

41. 41. Ποιες πρακτικές θα πρέπει να αναπτυχθούν άμεσα για τη διαμόρφωση ενός από κοινού σχεδίου αντιμετώπισης κρίσης;

Αυτό το περιεχόμενο δεν έχει δημιουργηθεί και δεν έχει εγκριθεί από την Google.

Google